

Sammanfattande rapport 2025

Biosfärambassadörernas insatser i Unesco biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle

Inledning

Unesco biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle är ett modellområde för hållbar samhällsutveckling där ekologiska, sociala och ekonomiska perspektiv samspelar. Arbetet bedrivs i nära samverkan mellan civilsamhälle, näringsliv, akademi och offentlig sektor, där lokalt engagemang och platsbaserad kunskap utgör en bärande grund för områdets utveckling.

En central del i detta arbete är biosfärambassadörerna som i sina professionella och ideella sammanhang sprider kunskap, inspirerar till hållbara val och omsätter biosfärområdets värden i praktisk handling. De fungerar som brobyggare mellan biosfärområdets övergripande mål och människors vardag och bidrar därmed till att göra hållbar utveckling begriplig och möjlig i konkreta situationer.

Denna rapport sammanfattar biosfärambassadörernas aktiviteter under 2025. Sammanställningen bygger på **19 inkomna skriftliga aktivitetsrapporter från biosfärambassadörer**, varav en utgörs av en mer omfattande redovisning av miniambassadörsarbete i Götene kommun, samt kompletterande dokumentation av insatser via sociala medier. Tillsammans ger materialet en bred och representativ bild av ambassadörskapets omfattning, inriktning och betydelse under året och visar på ett starkt och mångfacetterat engagemang som spänner över naturvård, folkbildning, kultur, turism och vardagsnära hållbarhetsarbete.

Biosfärambassadörskapets syfte och roll

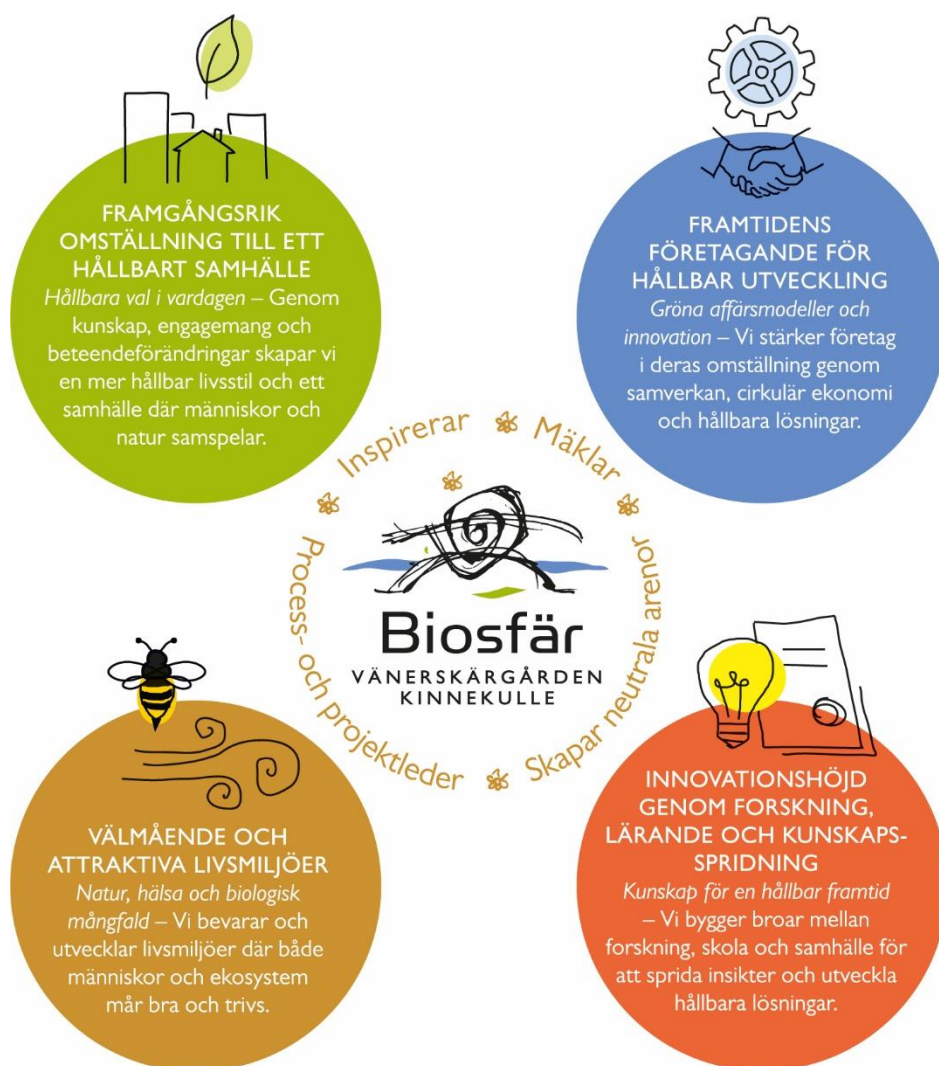
Biosfärambassadörerna utgör en viktig länk mellan biosfärområdets strategiska mål och lokala handlingar. Deras arbete bidrar till att öka förståelsen för vad ett Unesco biosfärområde är och står för, stärka lokalt engagemang och delaktighet, främja hållbara livsstilar samt stödja långsiktig omställning genom praktiska insatser.

Ambassadörernas arbete knyter an till biosfärområdets tre huvudfunktioner; bevara, utveckla och stödja, där natur och kulturvärden värnas samtidigt som samhället utvecklas på ett hållbart sätt med stöd av kunskap, dialog och lärande.

Handlingsprogram 2025–2030 och ambassadörernas roll

Från och med 2025 styrs biosfärföreningens arbete av **Handlingsprogram 2025–2030 Tillsammans i det hållbara samhället**. Programmet pekar ut fyra strategiska teman som vägleder arbetet under perioden. Biosfärambassadörernas insatser är en viktig del av genomförandet eftersom de verkar nära invånare, besökare och lokalsamhällen och därmed bidrar till att omsätta strategiska mål i praktisk handling.

Ambassadörernas aktiviteter under 2025 har tydliga kopplingar till samtliga fyra teman och kan ses som ett sätt att stärka handlingsprogrammets genomslag i vardagen.

Framgångsrik omställning till ett hållbart samhälle

Detta tema handlar om att främja beteende och attitydförändringar som leder till mer hållbara livsstilar. Under 2025 har flera ambassadörer bidragit till detta genom att arbeta med kunskapsspridning och engagemang kring natur och miljö.

Skräpplockning längs stränder, leder och vägar har både minskat miljöpåverkan och synliggjort problemet med nedskräpning. Andra insatser har handlat om att uppmuntra hållbara transporter, exempelvis genom att lyfta fram tågresande som alternativ till bil.

Ett särskilt viktigt bidrag till detta tema har varit miniambassadorsverksamheten i Götene kommun, där en biosfärambassadör i sin roll som pedagogista arbetat systematiskt med förskolebarn kring natur, platsidentitet och hållbar utveckling. Under läsåret 2024–2025 diplomerades 138 barn som miniambassadörer efter utflykter till Kinnekulle, utforskande av småkryp och landskap samt skapande med återbruksmaterial. Genom detta arbete har biosfärområdets värden förankrats tidigt hos barn och pedagoger, vilket stärker långsiktig omställning.

Genom vardagliga samtal, guidningar och möten har många ambassadörer dessutom spridit kunskap om biosfärområdet och skapat engagemang för hållbara val.

Sammantaget bidrar dessa insatser till ökad medvetenhet och långsiktig beteendeförändring i linje med handlingsprogrammets mål.

Framtidens företagande för hållbar utveckling

Detta tema fokuserar på hållbara affärsmodeller, cirkulär ekonomi och samverkan med näringslivet. Flera biosfärambassadörer verkar inom besöksnäring, turism och lokala verksamheter och har under 2025 bidragit till att stärka kopplingen mellan biosfärområdet och näringslivet.

Genom guidningar, uthyrning och digital kommunikation har ambassadörer spridit information om biosfärområdet till turister och besökare. Detta stärker både platsens attraktionskraft och besöksnäringens hållbarhetsprofil.

Biosfärambassadörer har även fungerat som ambassadörer i ordets praktiska bemärkelse genom att synliggöra biosfärområdet i professionella sammanhang och i dialog med företag och organisationer. På så sätt bidrar de till att öka förståelsen för vad det innebär att verka i ett biosfärområde.

Välmående och attraktiva livsmiljöer

Detta tema handlar om att bevara och utveckla biologisk mångfald, robusta ekosystem och tillgängliga naturmiljöer. Under 2025 har ambassadörernas insatser på detta område varit särskilt tydliga.

Flera har arbetat med naturvårdande åtgärder såsom anläggning och skötsel av blomrika vägkanter, lieslätter på gräsmarker samt kompostering och jordförbättring. Dessa insatser stärker lokala ekosystem och gynnar pollinatörer och andra arter.

Samtidigt har många ambassadörer bidragit till att göra naturen mer tillgänglig för människor genom guidningar, information och engagemang kring Väner och dess stränder. Miniambassadörsarbetet i Götene har också bidragit till detta genom att ge barnen starka naturupplevelser på Kinnekulle och skapa en tidig relation till landskapet.

Genom att kombinera praktiska naturvårdsåtgärder med folkbildning bidrar ambassadörerna både till naturens välmående och till människors hälsa och naturkontakt.

Innovationshöjd genom forskning, lärande och kunskapspridning

Det fjärde temat syftar till att stärka kopplingen mellan forskning, utbildning och samhälle. Under 2025 har flera ambassadörer bidragit till detta genom att delta i nätverksträffar med andra biosfärområden och genom att koppla lokal kunskap till större sammanhang.

Utställningar om historiska naturvetare och landskap har synliggjort sambandet mellan kultur, natur och vetenskap. Miniambassadörsverksamheten i Götene utgör också ett viktigt pedagogiskt innovationsarbete där biosfärområdets idéer integrerats i förskolans arbete i linje med Lpfö 18. Barnens arbete resulterade i en bok med åtta berättelser samt en publik utställning på Galleri Hemmave, vilket gav spridning till allmänheten.

I skolor och utbildningar har ambassadörer delat med sig av erfarenheter från biosfärområdet och därmed bidragit till ökad förståelse för hållbar utveckling.

Genom medborgarengagemang, dialog och kunskapspridning stärker ambassadörerna biosfärområdets roll som lärande arena och bidrar till att skapa en kultur av gemensamt lärande.

Övergripande bild av aktiviteter 2025

Underlaget för denna sammanställning utgörs av **19 ambassadörrapporter** som tillsammans speglar årets insatser. Biosfärambassadörernas arbete under 2025 visar på en bred och mångfacetterad verksamhet som sammantaget har bidragit till ökad kunskap om hållbar utveckling, stärkt biologisk mångfald och ökad synlighet för biosfärområdet.

Aktiviteter har skett i många olika sammanhang såsom skolor, förskolor, föreningar, kulturmiljöer, evenemang, forskning, turism och sociala medier. Detta visar att ambassadörskapet fungerar som ett levande nätverk som når ut till många olika målgrupper.

Koppling till Agenda 2030

Ambassadörernas insatser under 2025 bidrar särskilt till flera av FN:s globala mål, bland annat mål 3 om god hälsa genom friluftsliv och gemenskap, mål 4 om utbildning genom folkbildning och skolprojekt, mål 11 om hållbara samhällen genom lokalt engagemang, mål 12 om hållbar konsumtion genom återbruk och minskad nedskräpning, mål 13 om klimat genom klimatsmarta val, mål 14 om hav och vatten genom minskad nedskräpning i Väneren, mål 15 om biologisk mångfald genom naturvård samt mål 17 om partnerskap genom samverkan mellan olika aktörer.

Miniambassadörsarbetet i Götene har särskilt bidragit till mål 4, mål 11 och mål 15 genom att tidigt stärka barns relation till natur, plats och hållbar utveckling.

Samlad bedömning och framtidsperspektiv

Sammanställningen av aktiviteter under 2025 visar tydligt att biosfärambassadörerna är en avgörande resurs för biosfärområdets långsiktiga utveckling. Tillsammans utgör de ett nätverk av engagemang, kunskap och handlingskraft som bidrar till att omsätta handlingsprogrammets mål i praktiken.

Ambassadörernas arbete stärker lokal förankring, skapar möten mellan människor och natur och bidrar till att biosfärområdet syns som ett levande modellområde för hållbar utveckling.

Majoriteten av ambassadörerna uttrycker en vilja att fortsätta sitt engagemang, vilket ger goda förutsättningar för fortsatt utveckling, fördjupad samverkan och nya initiativ under kommande år. Miniambassadörsverksamheten är redan påbörjad i en ny omgång, vilket stärker kontinuiteten i arbetet med lärande för hållbar utveckling.